

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Margity Fridovej a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Helyny Haukvitzovej v právnej veci navrhovateľa: I., X., F., zast. J., advokátom, U., X., proti odporcovi: I., K., N., zast. J., advokátom, R., X., o zaplatenie 920 000 Sk s príslušenstvom, na odvolanie odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 44 Cb 1398/93-180 zo dňa 13. februára 2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 44 Cb 1398/93-180 zo dňa 13. februára 2006 **p o t v r d z u j e**.

Odporca **j e p o v i n n ý z a p l a t i ť** navrhovateľovi na účet jeho právneho zástupcu trovy odvolacieho konania v sume 43 148 Sk.

Dovolanie sa **p r i p ú ť ť a**.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 920 000 Sk s 5 % úrokom z omeškania ročne od 20.12.1993 do zaplatenia a nahradiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 82 890 Sk na účet právneho zástupcu navrhovateľa. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že vo veci vykonal dokazovanie predloženými listinnými dôkazmi, výsluchom právnych zástupcov účastníkov a zistil, že medzi účastníkmi vznikol vzťah z medzinárodného obchodného styku na základe objednávky zo dňa 29.11.1990. Touto objednávkou odporca objednal u navrhovateľa, v súlade s objednávkou č. 1109/4694/90/PPP zo dňa 29.10.1990 V. (ďalej len V.), dodávku 36 kusov mikropočítačov P. 2 od firmy P. I. za dohodnutú cenu za 1 komplet 95 000 Kčs. Následne odporca s navrhovateľom dňa 10.12.1990 uzavreli zmluvu na dodávku 36 ks mikropočítačov podľa špecifikácie V.. Závazkový vzťah medzi ním vznikol podľa zákona č. 101/1963 Zb. Dodávka počítačov bola dovezená dňa 15.12.1990, odporcom bola riadne prečlená, čo vyplýva z vystaveného návrhu na colné konanie a následne odoslaná do miesta určenia – O.. Po splnení dodávky V. odporcovi kúpnu cenu

zaplatil. Na základe týchto skutočností o. P., ako zástupca firmy P. I., faxom zo dňa 28.2.1991 odporcovi oznámil, aby kúpnu cenu mikropočítačov obratom vyplatil firme T., N. – p. J.. Uvedenú firmu poveril prevzatím kúpnej ceny vo výške 3 420 000 Kčs. Odporca firme T. – J. z kúpnej ceny zaplatil 1 500 000 Sk a na účet v S., v Ž. 2x po 500 000 Sk, podľa uznania dlhu z 18.8.1993. Závazkový vzťah medzi pôvodným navrhovateľom odporca nepopieral. Keďže nebol sporný vznik záväzkového vzťahu, a tiež aj odovzdanie dodávky odporcovi, ako kupujúcemu podľa § 276 ods. 1 zákona č. 101/1963 Zb. (ďalej len zákona), vznikla odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi kúpnu cenu, ktorá bola dohodnutá a medzi účastníkmi nesporná. Odporca čiastočne plnil záväzok, keď zaplatil za dodávku časť kúpnej ceny vo výške 2 500 000 Sk.

Podľa § 340 ods. 1 v nadväznosti na § 276 ods. 1 zákona, je však povinný zaplatiť kúpnu cenu, a preto odporcovi vznikla povinnosť doplatiť kúpnu cenu vo výške 920 000 Sk.

Medzi účastníkmi zostala sporná námietka premlčania, ktorú vzniesol odporca z dôvodu neuplatnenia práva v premlčacej dobe a aj v súvislosti so vstupom p. I. do konania namiesto doterajšieho navrhovateľa. Podľa jeho názoru, až podaním, ktoré došlo súdu 6.10.2003, p. P. si uplatnil nárok voči odporcovi. Poukázal v ďalšom na § 82, § 79 ods. 1, § 211 ods. 1, § 225 ods. 1, 2 zákona č. 101/1963 Zb. V tomto prípade spôsob a čas (obratom) plnenia určil navrhovateľ faxom zo dňa 28.2.1991. Obratom znamená ihneď, t. j. nasledujúci deň 1.3.1991 a od tohto dňa začala plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá uplynula 1.3.1994. Navrhovateľ si svoje právo uplatnil následne dňa 20.12.1993, teda včas, a preto námietka premlčania nie je právne odôvodnená. Námietka premlčania nie je odôvodnená aj preto, že odporca uznal navrhovateľovi právo na zaplatenie kúpnej ceny a záväzok začal čiastočne plniť, a tak podľa § 94 ods. 1, 2 zákona začala plynúť nová premlčacia doba. Námietka premlčania uplatnená odporcom voči p. P. (súčasný navrhovateľ) nie je tiež právne odôvodnená. Na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 29.5.1997 postúpil pôvodný navrhovateľ svoju pohľadávku p. P., ktorú mal voči odporcovi. Stratil tak spôsobilosť byť účastníkom konania a v prípade tzv. singulárnej sukcesie dochádza bez ďalšieho k procesnému nástupníctvu. Na nadobúdateľa prechádzajú všetky práva spojené s predmetom tejto sukcesie, teda aj jej procesné práva. Sporná bola aj otázka platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky. Odporca spochybnil platnosť tejto zmluvy z dôvodu, že je antidatovaná, lebo bola predložená dodatočne. Namietal, že už v čase rozhodovania súdu p. P., ktorý bol štatutárnym zástupcom firmy, ktorá postúpila pohľadávku, bol súčasne aj postupníkom a musel vedieť, že pohľadávka bola postúpená jemu ako fyzickej osobe, pričom túto skutočnosť v čase rozhodovania súdu neoznámil. Navrhoval, aby navrhovateľ predložil originál zmluvy, na základe čoho by sa dalo zistiť, kedy bola zmluva uzavretá. Súd tento dôkaz nevykonal, pretože je toho názoru, že len samotné predloženie originálu zmluvy nie je dostatočným vierohodným dôkazným prostriedkom, preukazujúcim, kedy k uzavretiu zmluvy došlo.

Podľa názoru súdu, odporca svoje tvrdenia o antidatovaní zmluvy ničím nepodložil, neoznačil a nepredložil vierohodné dôkazné prostriedky. Jeho domnienka o antidatovaní zmluvy nie je preukázaná. Odporca platnosť zmluvy namietal aj z dôvodu, že pohľadávka v zmluve nie je presne špecifikovaná. Súd je toho názoru, že zo zmluvy o postúpení pohľadávky z 29.5.1997 je zrejmé, čo je jej predmetom, jednoznačne je pohľadávka identifikovaná (čo do dôvodu i výšky, postupca a postupník) a jej dôsledkom

je povinnosť odporcu plniť novému veriteľovi. Súd navrhovateľovi priznal aj právo na zaplatenie 5 % úroku z omeškania podľa § 231 ods. 1, 2 zákona od 20.12.1993 do zaplatenia tak, ako požadoval navrhovateľ. V konaní súd zistil, že odporca si svoj záväzok neplnil riadne a včas, a dostal sa do omeškania už v čase uplatnenia nároku. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP.

Proti tomuto rozsudku podal odporca odvolanie. Namietal, že súd prvého stupňa nesprávne rozhodol, keď konštatoval, že záväzkový vzťah medzi pôvodným navrhovateľom odporca nepopieral. Poukázal na tú skutočnosť, že odporca pôvodnému navrhovateľovi plnil sumu 1 000 000 Sk, ktorá bola konečnou sumou po osobnom stretnutí dňa 18.8.1993, kde sa účastníci dohodli, že zaplatením sumy 1 000 000 Sk je obchodný vzťah ukončený. Táto dohoda bola vyvrcholením uzavretia reklamačných konaní, ktoré predchádzali konečnej pokonávke. Túto skutočnosť preukazuje dohoda o prevzatí záväzkov, ktorú podpísal pôvodný navrhovateľ, ktorý prevzal na seba záväzky vyplývajúce z reklamácie konečného odberateľa počítačov, ktoré boli predmetom obchodného vzťahu. Na základe prevzatia záväzkov bola poslaná suma 1 000 000 Sk. Tomuto písomnému vyhláseniu predchádzala osobná dohoda o pokonávke.

Uviedol ďalej, že okrem spochybnenia základného záväzkového vzťahu bola zo strany odporcu namietaná platnosť dohody o postúpení pohľadávky. Bolo potrebné vypočítať navrhovateľa, aby sa vyjadril k námietke antidatovania, doložil originál zmluvy o postúpení pohľadávky, podľa ktorého by bolo možné zistiť, kedy z časového hľadiska vzniklo vyhotovenie listiny, na ktorej sa nachádza text zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 29.5.1997, pretože odporca má za to, že táto zmluva bola vyhotovená až po dni 19.11.2002, kedy Najvyšší súd SR zrušil rozsudok súdu prvého stupňa zo dňa 18.3.2002. Tento časový rozdiel je zistiteľný znaleckým dokazovaním. Odporca taktiež žiadal, aby bol vypočítaný svedok I., ktorý bol prítomný dňa 18.8.1993 pri ukončení záväzkového vzťahu a jeho výpoveď by preukázala, že došlo k pokonávke a k uznaniu práva v rozsahu, ktoré bolo uspokojené zaplatením. Súd však tento dôkaz nevykonal. Uviedol, že v konaní do vyhlásenia rozhodnutia nebolo preukázané zo strany navrhovateľa, že pôvodný postupca oznámil odporcovi postúpenie tejto pohľadávky, resp. nebolo preukázané, že by postupca preukázal predložením originálu zmluvy o postúpení pohľadávky, postúpenie tejto pohľadávky. Pôvodný veriteľ ani terajší veriteľ tak neurobili doteraz, hoci túto povinnosť mali bez zbytočného odkladu. Navrhovateľ tým nepreukázal aktívnu legitimáciu, nepredložil originál zmluvy o postúpení pohľadávky, nepreukázal splnenie hmotnoprávnej podmienky, pokiaľ kópia zmluvy bola kvalifikovane namietaná. Súdu prvého stupňa vytýka neúplné zistenie skutkového stavu veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Na pojednávaní pred odvolacím súdom vzniesol opätovne námietku premlčania voči postupníkovi z dôvodov, že podľa zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej dňa 29.5.1997 mohol navrhovateľ vstúpiť do konania do troch rokov, čo sa tak nestalo. Aj návrh na vstup do konania zo strany zaniknutého subjektu považuje za neúčinný, pretože takýto návrh podal už zaniknutý subjekt a nový navrhovateľ s ním len súhlasil. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konania, prípadne napadnutý rozsudok zmenil a návrh zamietol. V prípade, ak odvolací súd napadnuté rozhodnutie potvrdí, žiadal, aby pripustil dovolanie na posúdenie otázky, ktorú považuje po právnej stránke zásadného významu, a to, či pristúpenie navrhovateľa

do konania po uplynutí troch rokov od vzniku právneho úkonu je premlčané alebo nie. Odporca je toho názoru, že to podlieha premlčaniu.

K odvolaniu odporcu sa vyjadril navrhovateľ, ktorý navrhol napadnutý rozsudok z dôvodu jeho správnosti potvrdiť a žiadal priznať náhradu trov odvolacieho konania. Je toho názoru, že odporca neprípustne rozširuje dôvody svojho odvolania a navrhol, aby odvolací súd na ne neprihliadol. Súd prvého stupňa sa vysporiadal so všetkými dôkazmi a odporca v odvolaní neuvádza žiadne nové skutočnosti, ktoré by nebol uvádzal v konaní pred prvostupňovým súdom. Odporca nespochybnil dlh dodávateľov, tento uznal ešte voči spoločnosti P.. Odporca potvrdil aj prevzatie sumy 3 420 000 Sk od svojho odberateľa, t. j. cenu, ktorá bola dohodnutá aj medzi ním a navrhovateľom. Jeho tvrdenia preto považuje za účelové. Čo sa týka aktívnej legitimácie navrhovateľa, v tejto súvislosti poukázal na právoplatné uznesenia súdov, ktorými bol navrhovateľ pripustený do konania. Odporca svoj záväzok nespochybňoval, tvrdil len, že zmluva o postúpení pohľadávky bola antidatovaná. Nesúhlasil s námietkou premlčania v súvislosti so vstupom navrhovateľa do práv svojho predchodcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 OSP a napadnutý rozsudok z dôvodu jeho správnosti podľa § 219 OSP potvrdil. Vychádzal zo zistenia, že predmetom sporu je navrhovateľom uplatnené právo na zaplatenie 920 000 Sk s príslušenstvom titulom doplatenia ceny dodávky mikropočítačov. Cena dodávky bola podľa zmluvy dohodnutá na 3 420 000 Sk, z ktorej odporca zaplatil 2 500 000 Sk a zvyšná suma je predmetom tohto konania. Z obsahu spisu vyplýva, že objednávkou č. 33/90 zo dňa 29.11.1990 objednal odporca u navrhovateľa 36 kusov mikropočítačov podľa špecifikácie V. č. 1109/494/90/PPP. Kúpnu zmluvu v zmysle zákona č. 101/1963 Zb. na dovoz 36 kusov mikropočítačov podľa špecifikácie V. č. 1109/494/90/PPP uzavrel odporca s firmou P. I., v P. dňa 10.12.1990, za ktorú zmluvu podpísal pán I. ako riaditeľ. Mikropočítače boli aj 15.12.1990 dovezené a odporcom riadne prečlené, ako to vyplýva s odporcom vystaveného návrhu na colné konanie. Záväzkový vzťah z medzinárodného obchodného styku vznikol medzi firmou P. I., v P. (pôvodný navrhovateľ) a odporcom v súlade so Zákonom medzinárodného obchodu č. 101/1963 Zb. (ďalej len ZMO). Túto skutočnosť potvrdzuje aj predávajúci vo faxe zo dňa 28.2.1991 adresovanom odporcovi, v ktorom výslovne uvádza, že žiada odporcu, aby kúpnu cenu mikropočítačov, ktoré boli predmetom ich obchodného prípadu, obratom vyplatil firme T., N. – p. J., ktorého zároveň poveruje prevzatím kúpnej ceny vo výške 3 420 000 Kčs.

Podľa § 276 ods. 1, § 340 ods. 1 ZMO, splnením zmluvnej dodávky odporcovi, vzniklo navrhovateľovi právo na zaplatenie kúpnej ceny. Keďže nebol sporný vznik záväzkového vzťahu ani odovzdanie dodávky odporcovi, súd s poukazom na § 340 ods. 1 v nadväznosti na § 276 ods. 1 ZMO návrhu vyhovel a zaviazal odporcu na doplatenie kúpnej ceny vo výške 920 000 Sk.

S odkazom na § 212 ods. 1 a § 205 ods. 3 OSP, odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, ktoré odvolateľ môže meniť len do uplynutia lehoty na odvolanie. V tomto odvolaní (poslednom) odporca uviedol dva dôvody, prvý, že so žalobcom uzavrel dohodu, že zaplatením sumy 1 000 000 Sk je ich vzájomný vzťah vysporiadaný. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že toto tvrdenie odporcu, ktoré navrhovateľ popiera, odporca v konaní nepreukázal. Nepreukázal, že medzi účastníkmi došlo k dohode, že zaplatením sumy 1 000 000 Sk jeho záväzok voči

navrhovateľovi, vyplývajúci zo záväzkového vzťahu, zanikol. Odporca navyiac svoj záväzok čiastočne plnil a zaplatil za dodávku mikropočítačov časť kúpnej ceny vo výške 2 500 000 Sk. Druhý odvolací dôvod sa týka zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej dňa 29.5.1997, kde odporca namieta, že táto bola antidatovaná a nový navrhovateľ nesplnil povinnosť preukázať túto skutočnosť originálom zmluvy, lebo postupca si nesplnil povinnosť oznámiť dlžníkovi postúpenie pohľadávky. Pretože vo veci už bolo ukončené dokazovanie a účastníci boli poučení podľa § 120 ods. 4 OSP, odporca sa už nemôže domáhať vykonania nového dôkazu, a to znaleckým dokazovaním preveriť dátum uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávky. Odporca tento dôkaz do skončenia dokazovania mohol navrhnúť aj za situácie, že v konaní originál tejto zmluvy nebol predložený. Na platnosť postúpenia pohľadávky síce nie je potrebný súhlas dlžníka, musí však byť o postúpení vyzumený. Povinnosť oznámiť dlžníkovi postúpenie pohľadávky sa ukladá pôvodnému veriteľovi (postupcovi), a to bez zbytočného odkladu. Ak pôvodný veriteľ opomenie splnenie oznamovacej povinnosti, môže nový veriteľ privodiť účinnosť postúpenia pohľadávky voči dlžníkovi tým, že preukáže postúpenie pohľadávky. Je pravdou, že v danom prípade pôvodný veriteľ odporcovi neoznámil postúpenie pohľadávky, avšak postupník (nový veriteľ) preukázal postúpenie pohľadávky zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 29.5.1997, ktorá má písomnú formu. Preukázaním postúpenia pohľadávky vznikli právne účinky postúpenia aj voči odporcovi (dlžníkovi) a jeho povinnosť plniť novému veriteľovi.

Podľa § 111 Obč. zák., zmena v osobe veriteľa alebo dlžníka nemá vplyv na plynutie premlčacej lehoty. Ak teda dôjde k zmene v subjekte príslušného právneho vzťahu, nemá to vplyv na plynutie premlčacej doby. Nie je sporné, že pôvodný veriteľ si svoje právo uplatnil včas.

Podľa § 112 Obč. zák., ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. Nie je taktiež sporné, že k postúpeniu pohľadávky došlo v priebehu konania, o čom svedčí zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 29.5.1997.

Podľa § 92 ods. 2 OSP, ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv, alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva, alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli. V danom prípade pôvodný veriteľ zanikol výmazom z obchodného registra ku dňu 11.5.1998 bez právneho nástupcu a nový veriteľ až po uplynutí piatich rokov navrhol súdu postup podľa § 92 ods. 2 OSP. Odporca bol toho názoru, že právo nového navrhovateľa sa premlčalo vzhľadom na zistený skutkový stav, podľa ktorého k postúpeniu pohľadávky došlo 29.5.1997 zmluvou o postúpení pohľadávky a návrh podľa § 92 ods. 2 OSP navrhovateľ podal až 6.10.2003, teda tak urobil až po uplynutí premlčacej lehoty.

Podľa § 55 OSP, ak tento zákon neustanovuje lehotu na urobenie úkonu, určí ju, ak je to potrebné, predseda senátu, samosudca alebo ním poverený zamestnanec súdu. Pod lehotou treba rozumieť časové ohraničenie, v ktorom treba urobiť určitý procesný úkon alebo povinnosť uloženú súdom. Dôsledkom zákonnej lehoty je, že táto je stanovená všeobecným záväzným právnym predpisom a táto nemôže byť súdom predĺžená. Uvedené

ustanovenie neurčuje lehotu na postup podľa § 92 ods. 2 OSP a zákon v § 92 ods. 2 OSP neurčuje, kedy má tak urobiť.

Odvolačný súd je toho názoru, že na postup podľa § 92 ods. 2, 3 OSP sa premlčacia lehota nevzťahuje a nový veriteľ môže takýto návrh podať kedykoľvek. Je to lehota procesná a zákon mu takúto lehotu podľa Občianskeho súdneho poriadku nestanovuje. Odvolačný súd preto rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Odvolačný súd však pripustil na návrh odvolateľa dovolanie, keďže tiež považuje túto otázku po právnej stránke zásadného významu. Dovolanie pripustil na zodpovedanie otázky, ktorá by posúdila, či vstup nového veriteľa do konania a jeho právo na zaplatenie už postupcom uplatnenej pohľadávky podlieha plynutiu premlčacej lehoty podľa občianskeho, prípadne obchodného práva, a ktorej počiatok určuje dohoda o postúpení pohľadávky.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 OSP a úspešnému navrhovateľovi priznal trovy odvolacieho konania. Trovy odvolacieho konania pozostávajú z dvoch úkonov poskytnutia právnych služieb (vyjadrenie k odvolaniu, účasť na pojednávaní na odvolacom súde) po 14 150 Sk + DPH 19 % = 33 677 Sk, cestovné osobným motorovým vozidlom Š. O., X., E., za cestu N. – Bratislava a späť 5033 Sk a náhrada za stratu času 14 a polhodiny x 317 Sk, t. j. 4438 Sk, celkom vo výške 43 148 Sk (§ 10 ods. 1, § 16 ods. 4, § 17 ods. 1, § 18 ods. 4 vyhl. č. 655/2004 Z. z.).

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 18. marca 2008

**JUDr. Margita F r i d o v á, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: